

Na lijepom, plavom Kvarneru!

Kako se dogodilo da se aristokratski Beč već u 19. stoljeću turistički preseli na Kvarner? Predvođen dvorskim odličnicima, pa i samom carskom i kraljevskom obitelji? A dogodilo se. Potvrđuju to vile, hoteli i ljetnikovci s rodnim listom na kojemu je još čitljiv pečat Austro-Ugarske Monarhije, ugodno utonuli u mirne perivoje Opatije, Lovrana, Malog Lošinja, Crikvenice. Kroz njihove prozore kao da već stoljeće i pol ne prestaju dopirati note valcera. Da, lijep je Dunav u metropoli, još ljepše more na Kvarneru!

Posebno zanimljivo

Turistička tradicija Kvarnera počinje u opatijskoj Vili Angiolini (1844), rodom mjestu hrvatskog turizma. U njoj je danas Muzej hrvatskog turizma. Gosti su u Cres počeli dolaziti 1845, Lokve 1857, Krk 1866, Fužine 1874, Novi Vinodolski 1878, Mali Lošinj 1885, Crikvenicu 1888. godine. Engleski kralj Eduard VIII. postao je 1936. prvi hrvatski naturist, zaplivavši u rapskom moru.

More i sunce izvor su naše energije!

Možeš se dugo prepuštati prizoru, ali u njemu je sve jasno već na prvi pogled. Kvarnerske plaže u znaku su moćnih prirodnih elemenata – mora i sunca. Kako to ne vidjeti, čak i kad odvlače pozornost, smiješći se svojim pitomim licem? Licem koje ostaje u memoriji zbog slikovitih uvala, oblataka što se pružaju dokle seže oko, pijeska ili nad njih pruženih zelenih grana. Sunčeva energana neumorno miluje plaže svjetlošću i toplinom, puneći baterije ljetnih kupača za cjelogodišnje aktivnosti. I more čini isto, na svoj modri način. Kaže mi – ne čekaj poziv, već zaplivaj, zaroni, zajaši val!

Posebno zanimljivo

Sunce obasjava Kvarner u prosjeku 2.300 sati godišnje. Najduža je insolacija na otocima, 11 sati dnevno. Rekorder je Mali Lošinj, okupan suncem 2.600 sati na godinu. Jednu njegovu plažu nazivaju Sunčana uvala. Najduže kvarnerske plaže su u Mošćeničkoj Dragi (2.000 m), Baški (1.800 m) i Crikvenici (1.800 m).

Opušteni u miru morskog krajolika!

Uz more, izvan glavne sezone, ostavljajući iza sebe žurbu bez koje ne može ljeto, moj najveći prijatelj je šetnja. Obalna staza od Voloskog do Lovrana duga je 12 km. Upoznajemo se iz dana u dan, dio po dio. Čim krenem, vidokrug mi je plavo-zelen od lovora i čempresa, iza zavoja dobivamo društvo bambusova gaja i kamelija. Između pljuskavog mora i šuškavog zelenila udišem aerosol, darujući grudima novu snagu. Samo tu? Nipošto. Šetnja cijelim Kvarnerom je zapravo šetnja velikim prirodnim parkom, bilo to uz crikveničko, valunsko, lošinjsko ili rapsko more. S predahom uz kavu i jesenski kolač od maruna koji veseli nepce.

Posebno zanimljivo

Gotovo svako mjesto u kvarnerskom primorju ima obalno šetalište. Od Lovrana do Voloskog najduže je i najstarije, iz 1885. Ukrasi Kvarnera su također spomenici parkovne arhitekture, parkovi Angiolina i Margarita u Opatiji, Pinija u Malom Lošinju i drugi, puni egzotičnih biljnih vrsta s raznih krajeva svijeta.

Udišem zeleno, gledam zeleno, sanjam zeleno!

Podalje od gradske vreve, u gorskim i ruralnim dijelovima Kvarnera, čeka te zelena oaza. Prošetati ispod krošanja u šumskoj tišini uz izvor Kupe ili pored Fužinskog jezera, upiti grudima čisti, planinski zrak – kakva li poklona sebi usred bučnoga, vrelog ljeta! Pa i ne samo ljeta. I ne samo prošetati. Planinari znaju što je uzbudjenje koje nudi pogled s vidikovca na vrhu Učke ili s Orlovih stijena kraj Brod Moravica. Jahati konja znači biti jedno s tom plemenitom životinjom. Boje raslinja u jesen uz Lokvarske jezere, igra pigmenata, te pitanje – je li priroda pradavni, neumorni artist?

Posebno zanimljivo

Na Učku je poduzet prvi organiziran planinarski uspon u Hrvatskoj (1852). Kvarnerske planinarske staze: Riječka planinarska transverzala, Kapelski planinarski put, Goranski planinarski put, Oko riječkih baklji, Mrkopaljski planinarski put, Ravnogorski planinarski put. Goste čeka i podzemlje, spilje Lokvarka (kod Lokava), Vrelo (kod Fužina) i Biserujka (na otoku Krku).

Povratak očuvanoj prirodi, povratak sebi!

Što smo dalje od očuvane prirode, u betonskoj džungli, to nam priroda više nedostaje. Što je manje susrećemo u svakidašnjem životu, to smo intuitivno svjesniji njezine vrijednosti. Da, s ikonskom je prirodom kao s majkom. Ona nas ne može iznevjeriti, jer smo njeni. Njeni sa svakim udahom mirisa mediteranskog bilja na otoku Lošinju ili zimzeleni šume Golubinjak kraj Lokava. Svakim susretom pogleda s risom, koji je darovao ime nacionalnom parku, i svakim zaigranim pokretom dobrog dupina, u njegovoj kvarnerskoj koloniji.

Posebno zanimljivo

Zaštićena područja biološke raznolikosti: Nacionalni park Risnjak, Park prirode Učka, Strogi rezervat Samarske i Bijele stijene, posebni geomorfološki rezervat Vražji prolaz – Zeleni vir, posebni ornitološki rezervati (Kuntrep, Kruna), posebni rezervat šumske vegetacije (Dundo), značajni krajobrazi (Kamačnik, Lisina, Lopar), park šume (Košljun, Komrčar, Golubinjak, Japlenški vrh, Čikat, Pod Javori).

Tihim kotačima kroz prirodu!

Na biciklu, između mene i prirode nema posrednika, još manje barijera. Postati dijelom krajolika tako slikovitog poput onog uz stazu Oči Vinodola ili hrptom otoka Cresa, je vrlo jednostavno. Dovoljno je samo vrijedno okretati pedale. A potom biraj krajolike, postajući u njima mala pomicna točka. Točka koju okružuju čas bijeli grumeni vune koji bleje uz creski suhozid, čas modrina zaljeva koji se pojavio iza nepoznatog rta, čas gusta zavjesa borova što povezuje goranska jezera ili romantični kameni most kojim stara cesta Lujzijana preskače gorski potok. Izaberi stazu, izaberi krajolik! Svaki je nagrada!

Posebno zanimljivo

Staze srednjovjekovnim kvarnerskim gradićima, opatijskim zaleđem, kastavskim krajem, oko izvora Rječine, zaleđem Crikveničke rivijere, Vinodolskim krajem. Također frankopanskim kaštelima, otokom Lošinjem, otokom Cresom, otokom Krkom, otokom Rabom, goranskim jezerima, Kupskom dolinom, Fužinarskim krajem, šumama Gorskog kotara.

Jahta moj je dom i ona to zna!

Da, jahta moj je dom. Istina, nije samo ona, premda je obožavam, taj dom što klizi morskom površinom. Još pamtim plovidbu pored otoka Suska i Unija.

Površinom koja svjetluca poput riblje krljušti, unosi u lice slani okus valova, tajnim signalima najavljuje promjenu vjetra. Čim napne jedra, moj dom postaje i jureća jedrilica. Naprijed prema tisućljetnom Osoru, Nerezinama u cvijeću, rapskim zvonicima! Znam, moje prijatelje raduje i mali izletnički brod, mediteranski šarmantan, samo da okuse more. Razumijem ih. Najuzbudljivija misao nautičaru prije plovidbe? Do viđenja, marino, vidimo se predvečer!

Posebno zanimljivo

Kvarner je idealno nautičko odredište. Obala je razvedena, s bezbroj otoka i otočića, skrivenih uvala, s lukama i lučicama koje se koriste već stotinama godina, u nekim slučajevima i duže. Posebno omiljene kvarnerske marine su: Opatija, Ičići, Punat, Cres, Supetarska Draga, Rab, Nerezine, Mali Lošinj.

S podmorskим svjetom na tajnom sastanku!

Zaroni na Kvarneru i naći ćeš se kako lebdiš svemirom skrivenim ispod morske površine. Njegovo prostranstvo donosi osjećaj slobode. I susrete s onim što se prije zarona samo naslućuje, prizivajući tajnovitost i ekskluzivnosti. Lebdjeti, pa zamahom peraje krenuti ususret špilji s koraljima pred creskom obalom, živopisnim gorgonijama kod otoka Prvića, potonulom jedrenjaku kod Brestove, koji još sanja o plovidbi. Ili radoznaloj ribljoj družini koja u Unijskom kanalu prati pokrete ronioca, jer tako čini njeno društvo širom kvarnerskog podmorja.

Posebno zanimljivo

Kolonija crvenih gorgonija u Uvali Stupova (kod Brseča), stjenoviti labirint pred Vilom Biser (kod Mošćeničke Drage), špilja Vrbnik, olupina iz napoleonskih ratova (kod Plavnika), spilja s koraljima Grotta (kod Belog), špilja Srakane (uz otok Male Srakane), trostruka špilja Medova Buža (Lopar)

Provjeri sportsku odvažnost, snagu, vještinu!

Udar adrenalinske magme koja prati sportska uzbuđenja, teško je kontrolirati. Za tim nema ni potrebe. Pogotovo ako se upustiš u provjeru svoje i tuđe vještine, odvažnosti, snage i snalažljivosti. Možeš li penjanjem savladati visoku stijenu u Brodu na Kupi ili na Učki, uzletjeti zmajem iznad vinodolske doline, držati pravac jedrilici što juri Riječkim zaljevom? Ili provjeriti padobransku vještinu iznad Grobničkog polja, snagu u lovnu na velike kvarnerske ribe? Uzbuđuju li te bijele radosti u snijegu Gorskog kotara? Svaka nova provjera donosi i uvijek nove odgovore.

Posebno zanimljivo

Natjecanja u oktanskim sportovima odvijaju se na Automotodromu Grobnik, jedriličarska regata Fijumanka u akvatoriju Riječkog zaljeva. Natjecanje u podvodnom ribolovu Novogodišnji kup gradova poziva u more Malog Lošinja, a rafting i kanu aktivnosti na brzace rijeke Kupe. Promatranje ptica i speleoavanture idealni su u Parku prirode Učka, jedrenje na dasci u Uvali Preluk, također u Baški i na Puntu.

Okusimo more, okusimo gore!

Čekajući objed, tko nije poželio s pjesnicima podijeliti emocije? Jednoga talijanskog poetu one su potaknule da ovako pojasni zanesenost Kvarnerom: „Najbolji su škampi na cijelom svijetu oni s dna plavoga Kvarnera. Najbolji su hlapovi na cijelom svijetu oni s kvarnerskih otoka.“ Rekao je to prije nego što je posegnuo za čašom punom krčkog vina žlahtina. I prije nego što je upoznao poetičnost okusa gljiva i divljači iz Gorskog kotara. Čudna je poezija, širi obzore i ograničava ih. U izboru kvarnerskih okusa, poznavatelji se ne ograničavaju...

Posebno zanimljivo

Prvi spomen hrastove baćve za vino u povijesti vezan je uz otok Krk (49. g. prije nove ere). Bakarska vodica jedan je od najstarijih pjenušaca na Mediteranu. Ribarnice u primorskim mjestima odlična su prilika za nabavu ribe i školjaka tek izvađenih iz mora. U Gorskem kotaru ljeto i jesen pripadaju danima šumskih plodova. Marunada je tradicionalna manifestacija u čast lovranskom kestenu marunu tijekom listopada.

Kvarner, pionir u očuvanju zdravlja!

Mudri su bili davni, prvi turistički posjetitelji Kvarnera. Pristigli zimi iz hladne unutrašnjosti kontinenta, na Kvarneru su otkrili oazu blage, ugodne klime. I već se tada uvjerili u njezine blagodati za tjelesno, te svako drugo zdravlje. Na popisu kvarnerskih pionira zdravstvenog turizma našla su se ugledna imena europske medicine, osobno se nastanjujući u podneblju koje osnažuje vitalnost organizma. Kako? Zrakom, morem, suncem, mediteranskom kuhinjom, stručnom zdravstvenom njegom, a ponajviše synergijom svega nabrojenog. Kvarner, jučer zdravstveni pionir – danas iskusan znalač u očuvanju zdravlja.

Posebno zanimljivo

Tradicija ranih austro-ugarskih lječilišnih mesta utkana je u suvremene oblike zdravstvenog turizma: wellness programe, programe zdravlja i lještote, programe klasične i alternativne medicine. Na posebnu su glasu specijalne lječilišne ustanove: Thalassotherapy Crikvenica, Thallassotherapy Opatija, Lječilište Veli Lošinj, Therme Selce, Specijalna bolnica Liganj Lovran i druge.

Dobar posao počinje na dobrom mjestu!

Mogu li razmjena informacija na stručnim skupovima ili pregovori poslovnih partnera biti ugoda? Naravno. Dovoljno je da se odvijaju u dobrim, poticajnim uvjetima, koji otvaraju put prema podjednako dobrim radnim učincima. Dodamo li tomu poslovna druženja bliskih vrsta, opuštena, za stolom s kojega se smiješe delicije, ili na darovanoj izletničkoj turi, zašto ne i na team buildingu, nema te (poslovne) stvari koja ne bi sjela na svoje mjesto. Zove li se to mjesto Kvarner? Neke su poslovne informacije možda tajna, ali informacija o Kvarneru to pouzdano nije.

Posebno zanimljivo

Kongresne dvorane Kvarnera vrlo su blizu europskim stručnim, znanstvenim i poslovnim središtima. Brojnošću i opremljenošću posebno se ističu dvorane na opatijskom, riječkom, crikveničkom i vinodolskom području.

Gradske priče imaju početak, ne i kraj!

Izrasla na nepresušnim izvorima vode, Rijeka je grad snažnih urbanih energija. A one znače – ritam. Ritam kojim se izmjenjuju priče o nevjerljatoj političkoj povijesti grada (tijekom 20. stoljeća pripadao je u čak osam država), o njegovim arhitektonskim licima, o antičkim i srednjovjekovnim spomenicima. Onim vidljivim, poput Rimskog luka i Trsatske gradine. Također onim nevidljivim, poput rimskih termi i ranokršćanskih mozaika, koji ne prestaju iznenađivati kad god arheolozi zavire pod gradske ulice. Industrijska baština grada? Poglavlje za sebe. Uistinu, poput njenih izvora vode, i priče o Rijeci su nepresušne.

Posebno zanimljivo

Rijeka je grad u kojem je izumljen torpedo, izgrađena prva svjetska podmornica za znanstvenu namjenu (batiskaf). U njoj je uspostavljena prva fašistička država u povijesti. U Rijeci se čuva jedini europski primjerak prsluka za spašavanje s broda Titanic. Rijeka je u europskoj mreži gradova s vrijednom secesijskom arhitekturom.

Na selo, u zaboravljeni etno-svijet!

Pastirsko zvono sve rjeđe odjekuje u našim ušima, a tako je mirnije, opuštenije od trube automobila. No, ima li ga još? Ima. Pastirsko je zvono na Kvarneru i danas zvončarski podsjetnik na doba kada se zimi tjeralo šumske duhove podalje od ljudi i stoke. Putokaz u svijet kada se živjelo s pogledom na upravo načnjene stogove sijena. I držalo na oku ovce, odlazilo s poljoprivrednim alatom na rad u polje, gradilo suhozide, gazilo grožđe za vino. Čuvajući na brojne načine svoju memoriju, etno-Kvarner još je tu. Spokojan je, zna da mu prave zamjene nema.

Posebno zanimljivo

Dio etnografskog blaga Kvarnera na popisu je nematerijalne svjetske kulturne baštine. To su način muziciranja službeno nazvan „godišnji karnevalski ophod zvončara s područja Kastavštine“, te „dvoglasje tijesnih intervala Istre i Hrvatskog primorja“. Festival folklora otoka Krka najdugovječniji je festival te vrste u Hrvatskoj, organizira se od 1935.

Jučerašnja baština, današnja strast!

Susret s kulturnom baštinom korak je u vremeplov. Jučerašnji stanovnici Kvarnera tako su od nas drugačiji, a tako isti. Otkud im odvažnost da od 9. stoljeća pišu svojim pismom, glagoljicom, pa tako tisuću godina, nasuprot svima? Otkud namjera da na brod ukrcaju kip antičkog atlete Apoksiomena i kakav li je morao biti očaj kad je završio u moru? Koja nevolja je potaknula hrvatske pleme Frankopane da tu izgrade cijeli niz kaštela, koji nas danas ne prestaju privlačiti svojom šutljivom zagonetnošću? Mnogo pitanja, mnogo odgovora. Osjećate li istraživačku strast?

Posebno zanimljivo

Kvarner je susretište kultura: helenske, ilirske, romanske, slavenske, germanske, ugarske. To od davnina poziva na otvorenost, prožimanje, dijalog. Drvene brodove ilirskog plemena Liburni zato su preuzeli u flotu Rimljani, rimski papa podržao je slavensko pismo, a arhitektura srednje Europe tu je postala dijelom Mediterana.

Svijet obveza može pričekati!

Poslovica kaže: stotinu ljudi, stotinu ukusa. Kako im udovoljiti? Odgovor je lak: neka bude stotinu manifestacija, stotinu događanja, sazdanih od raznolikih boja, mirisa, zvukova, smjerova, polazišta i dolazišta. Na mapi kvarnerskih događanja tijekom cijele godine nema čega nema. Zimi će te bukom karnevalskih zvona zaglušiti zvončari Kastavštine, u proljeće poslušaj tišinu u stihovima najboljih hrvatskih pjesnika u Lukovodolu, ljeti kreni ususret ljetnim kulturnim večerima, u jesen pogledaj izložbe u kvarnerskim galerijama. Uz festivalе nota, filmova, fotografija, čokolade, kave... svijet obveza može pričekati.

Posebno zanimljivo

Rapska fjera (dani srednjeg vijeka), Osorske večeri klasične glazbe, festival klapa Bašćinski glasi u Rijeci, pjesnička manifestacija Goranovo proljeće u Lukovdolu, Liburnia Jazz Festival u Opatiji, Festival gitare u Kastvu, Ri rock festival, Riječki karneval, Melodije Istre i Kvarnera, Žabarska noć u Lokvama, rock-festival Hartera u Rijeci, likovna manifestacija Ex tempore u Voloskom, festival čokolade u Opatiji.